

(Reuters)

vljeni, nimamo besed

ki znaša 52 levov (26 evrov) nekoliko podvojila."

Ljudje, ki jih je Frank Gaudlitz fotografiral, imajo vsi po vrsti v obrazih napisanih veliko zgodb. Njihove roke so velikokrat grobe in raskave. Oči tople. A vidi se tudi, kako imajo ljudje, ki živijo v zgornjem toku reke Donave, recimo v Avstriji ali na Madžarskem, še posebno pa tisti, ki živijo v velikih mestih, tisti ljudje imajo pri oblačanju veliko manj domišljije kot ljudje, ki živijo "bolj spodaj", tam, kjer se reka skoraj izliva v morje. Ljudje v velikih mestih in v zgornjem toku reke se oblačijo v sivo. Ljudje v spodnjem toku pa imajo na sebi veliko rož in veliko barvnih vzorcev.

A fotografska razstava je za nas tudi znak, da se je začelo. Zdaj lahko vsi skupaj odidemo čez mesto Ruse proti reki, kjer nas čaka naša prva ladja. Rožen. Na njej bomo dva dni brali in debatirali, jedli sarmice, od časa do časa lovili ribe in zelo pogosto pogledovali v rečni breg, ki je totalno izsušen in gol. Strašna suša, ki je letos napadla ta del Evrope (deževalo ni že od začetka julija, pa še takrat je le malo škropilo), je tudi nam prekrizala načrte. Reka Donava je neplov na vse do Beograda.

To pomeni, da bomo morali prilagoditi pot. Rožen nas bo odpeljal le 60 kilometrov navzgor, proti romunskemu pristanišču Zimicea, potem bomo z avtobusom nadaljevali pot do pristanišča Cetate, kjer bomo ostali dober teden dni, nato pa spet s kombijem do Beograda. Šele tam bodo vode dovolj visoke, da se bomo lahko vkrcali na našo pravo ladjo, avstrijsko lepoticco MS Stadt Wien.

Ko sta nobelovka Herta Müller in Oskar Pastior skupaj raziskovala taboriščne zgodbe banatskih

Nemcev, iz česar je kasneje nastal roman *Zaziban dih*, je bil občasno v njima tudi pesnik Ernest Wichner, danes vodja literarne hiše v Berlinu. Wichner je rojen v Romuniji, pri 23 letih pa je pobegnil v Nemčijo, in zdaj nam na ladji Rožen govori o Evropi, o tem, da sta Bolgarija in Romunija dve sosedni, ki se dotikata le s hrbti, nikoli pa se ne pogledata v obraz, in kako je Donava dosti bolj mejna reka kot pa reka, ki bi povezovala. Debatati se pridruži bolgarski pesnici Ivaila Alexandrova in Kristin Dimitrova, vsi se zelo veliko ukvarjajo z vprašanjem, kaj sploh Evropa je, kaj je Donava in kdo smo mi. Veliko govorijo o spominih, ki so boleči, in o spominih, ki so postali mit. Ugotovim, da sem daleč najmlajša med udeleženci in da je bolje, da o svojih spominih molčim. Ne bolijo in tudi mit še niso postali. Naslednji dan mi Filip Florian, romunski pisatelj, pove, da imajo v njegovi deželi gobe, ki rastejo visoko na drevesih, reče pa se jim isto kot ribam: postrvi. Ko to napišem v mejl domov, dobim odgovor: ribe isto kot gobe na drevesih?, zabredla si v globoko fantastiko.

Drugi dom: Cetate

In res je globoka fantastika vse, kar nas čaka. Tretji dan turneje nas ladja Rožen odpelje iz mesta Ruse na sever, proti toku reke, za šestdeset kilometrov vožnje bomo porabili šest ur. Kapitan ne govori in hudo gleda, vzal nam je potne liste in nam ukazal, naj se lepo obnašamo, ker bomo na poti prečkali mejo, večkrat.

Mi ugotovimo, da na kaj takega nismo bili pripravljene. Nismo bili pripravljene na to lepoto, na te tople in breste in nizke vodne struge, na ta prekrasna nasedla drevesa in razvejane skale, na ptice, ki skorajda jokajo, na ribiče,

ki v trajno lovijo, na tišino, ko nikjer ni nikogar in je reka samo reka, sama zase, v tišini, na otočke, ki so sinje zeleni, na oblake, ki plujejo z nami, na Donavo, na kateri bomo živeli od zdaj naprej vsak dan, še naslednjih 40 dni.

In kot na to lepoto nismo bili pripravljene na bele noči na stranskiških školjkah, na maratonska bruhanja in na ekipe krče v železnicah. Nismo bili pripravljene, da se bomo prebudili v prepoteni postelji in se bodo v naših laseh igrale štiri majhne miške, nimamo besed, ko ugotovimo, da imajo miške gnezdece točno v naših zimnicah, in tako je ta prvi dnevnik s poti, dragi bralec, napisan skoraj malo površno, skoraj brez pravih besed, v dehidriranem stanju. Naslednji teden bo bolje, so rekli cigani, ki so mi včeraj igrali za lahko noč, naslednji teden bo zanesljivo bolje. ■

Velika voda literature

Literature in Flux je projekt mednarodne organizacije HALMA, ki jo je novembra 2006 ustanovila Fundacija Roberta Boscha, skupaj z Literarischem Colloquium Berlin in Zentrumom Pogranicze. HALMA je mednarodna mreža literarnih rezidenc, ki v tem hipu povezuje 26 mednarodnih hiš za gostujoče pisatelje po vsej Evropi in številne organizacije, ki se ukvarjajo s književnostjo in kulturo. Tudi projekt Literature in Flux je svojevrstna literarna rezidenca. Govorimo o ladji, ki od 23. septembra do 1. novembra 2011 pluje po Donavi, na njej pa potujejo, gostujejo in se predstavljajo pisatelji, pesniki, dramatik, prevajalci in novinarji iz širne Evrope.

V šestih tednih potovanja se bo ladja ustavila v številnih obdonskih mestih: Ruse (Bolgarija), Cetate (Romunija), Beograd in Novi Sad (Srbija), Vukovar (Hrvaška), Budimpešta (Madžarska), Bratislava (Slovaška) in Dunaj (Avstrija). V vsakem mestu se bodo zvrstila literarna branja, okrogle mize, performanci in debate, na katerih bo sodelovalo več kot 60 avtorjev iz 16 držav. Nekateri pisatelji bodo na ladji gostovali samo en večer, nekateri bodo na njej bivali nekaj dni, nekaj tednov, nekateri, kot na primer slovenska pisateljica Nataša Kramberger, bodo prepotovali celotno 1200 kilometrov dolgo pot od bolgarskega mesta Ruse do Dunaja. ■

(Daniele Croci)